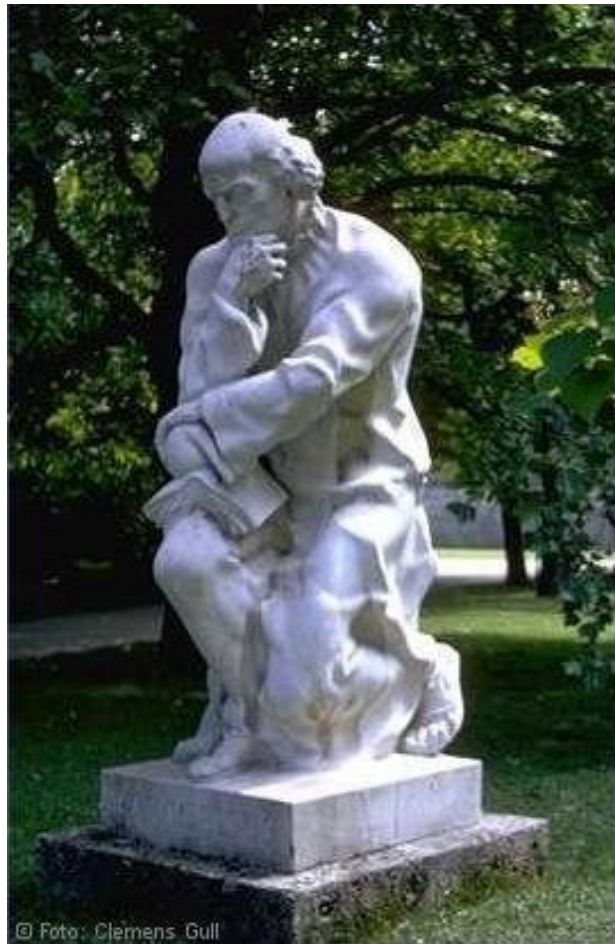

Philippus Aureolus Paracelsus

© Foto: Clemens Gull

Philippus Aureolus Paracelsus

(pseudonim pentru Theophrastus Bombastus von Hohenheim: 1493?-1541)

Paracelsus a fost un om foarte scund (chiar și pentru epoca sa), care nu măsoara decât un metru cincizeci. Pe lângă aceasta, avea o constituție mai degrabă plăpândă și o infirmitate care l-a privat de integritatea sa genitală ca urmare a unui accident survenit în prima copilărie. Născut în Einsiedeln (acum în Elveția), Paracelsus a primit o diplomă în medicină, posibil de la Universitatea de la Viena, și a călătorit în căutarea cunoștințelor de alchimie, în special de mineralogie. În prezent, este stabilit faptul că familia sa provenea inițial din Würtemberg, unde familia nobilă a Bombastus era în posesia castelului ancestral din Hohenheim din apropierea orașului Stuttgart până în anul 1409.

Paracelsus este considerat, părintele toxicologiei moderne. A fost primul care a pus în discuție efectul exercitat de substanțe asupra corpului uman, susținând în premieră utilizarea preparatelor chimice și a mineralelor în medicină.

VIATA

Fiu al unui cunoscut medic, el a învățat de la tatăl său primele noțiuni de medicină.

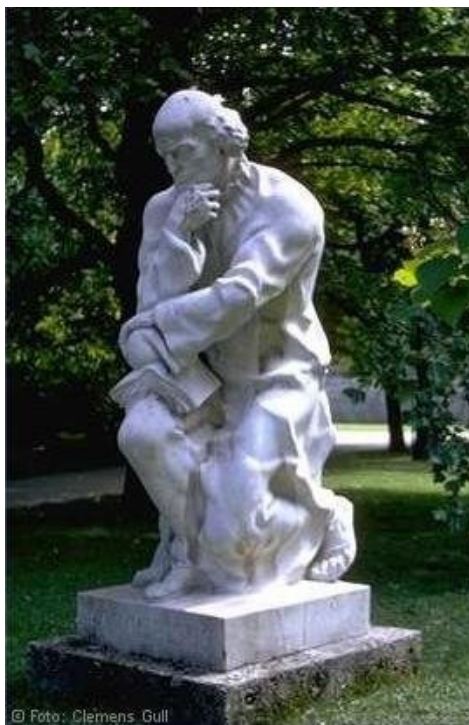
În adolescență a descoperit lucrările unui alchimist celebru, Isaac Hollandus, care l-au incitat să practice o medicină superioară celei contemporane lui, ajungând la cauzele ultime ale bolilor și acționând la acel nivel pentru a le elimina. La 16 ani devine student al Universității din Basel, unde studiază medicina și este îndeosebi interesat de chirurgie. Tot în acea perioadă este primit ca învățăcel de către un mare alchimist și ocultist al acelei vremi, abatele Tritemius din Spanheim. De la acesta a învățat *Kabala lumilor fizică, astrală și spirituală*. În continuare, abatele l-a îndrumat spre Sigismund Fuger, alături de care Paracelsus și-a completat cunoștințele de mineralogie și chimie. La 23 de ani este nevoit să părăsească orașul Basel, datorită unui conflict cu autoritățile din cauza studiilor sale asupra necromanției. El își începe astfel viața de nomad, călătorind prin multe țări și întreținându-se din predicții astrologice și din practici oculte. Periplul său l-a condus prin Germania, Franța, Ungaria, Olanda, Danemarca, Suedia și Rusia. În Rusia a fost luat prizonier de tătari și dus în fața Hanului lor, la curtea căruia a rămas ca favorit, datorită cunoștințelor sale uluitoare de medicină și chimie. Mai mult, hanul i-a încredințat sarcina de a-l însoți pe fiul său într-o misiune diplomatică la Constantinople. Ajuns aici, a întâlnit un alchimist arab care i-a dezvăluit secretul suprem al solventului universal, alkaest, *Azoth*-ul alchimiștilor europeni. Astfel inițiat, se spune că ar fi

pornit spre India. Se mai spune de asemenea că a fost inițiat și de șamanii siberieni.

În cartea sa *Doctrina Secretă*, Helena Blavatsky confirmă faptul că Paracelsus a primit o inițiere autentică. Istoria umanității cunoaște un număr de ființe deosebite, al căror destin este să impulsioneze evoluția întregii omeniri. Cu toții au vizitat citadela Marii Cunoașteri unde au fost inițiați. Fiind unul dintre aceștia, Paracelsus a petrecut câțiva ani într-unul din ASHRAM-urile citadelei transhimalayene unde a obținut Marea Cunoaștere (după cum afirmă Elena Roerich).

La întoarcerea în Europa, Paracelsus a călătorit de-a lungul Dunării și a mers în Italia, unde a lucrat ca medic de campanie în armată. Acolo a început seria vindecărilor sale miraculoase. Ulterior ajunge să ocupe o catedră la Universitatea din Basel unde studiasse ca student, dar datorită comportării sale sfidătoare la adresa confrăților care practicau medicina „convențională”, își atrage rapid dizgrația acestora și este din nou alungat din oraș. Spre exemplu, i-a invitat pe toți membrii colectivului profesoral al universității la o prelegere în cadrul căreia, spunea el, le va dezvălui cel mai mare secret al medicinei. A început prin a descoperi o farfurie cu excremente. Medicii, indignați de o așa insultă, au plecat imediat, ceea ce l-a făcut pe Paracelsus să strige după ei: „*Dacă nu veți asculta misterele fermentației prin putrefacție, atunci nu sunteți demni de numele de medic.*” Dincolo de aparența hilară și șocantă a situației, etapa putrefacției este o etapă importantă a procesului alchimic, iar Paracelsus nu intenționa să-și bată joc de colegii săi, ci chiar să le reveleze anumite secrete alchimice. Cum însă această revelare implica o mare inițiere, ei au fost testați de Paracelsus, însă se pare că nimeni nu a trecut testul și nu a reușit să iasă din tiparele gândirii obișnuite...

În peregrinările sale ulterioare Paracelsus a ajuns în 1530 la Nürnberg, unde a fost acuzat de medici că ar fi un impostor. El a răspuns acestei acuzații prin vindecarea, în numai câteva zile, a câtorva cazuri de elefantiazis considerate incurabile. În 1536 îi este tipărită lucrarea „Marea carte a chirurgiei”, conținând teoriile sale medicale. Datorită numeroșilor dușmani pe care i-a avut, majoritatea lucrărilor sale, fie ele de medicină sau de alchimie, au fost publicate postum. Este invitat la Salzburg de către Ducele Ernst de Bavaria, mare iubitor al Artei regale – alchimia. Aici moare sau este omorât la numai 48 de ani, în septembrie 1541, Paracelsus – cel care a revoluționat medicina, farmacologia și alchimia secolului al XVI-lea.

MUNCA

Paracelsus era un adept al cunoașterii dobândite prin experiență, al meseriei „furate” de la cei care au atins măiestria în acel domeniu, și a combătut întotdeauna, uneori chiar violent (arzând în public cărțile „clasicilor” medicinei contemporane lui), cunoașterea scolastică, derivată din scrierile medicului grec Galen, care susținea ca bolile erau cauzate de un dezechilibru al “umorilor” trupești sau fluidelor și ca acestea ar putea fi vindecate prin

sangerare si epurare. „Un adept al medicinei trebuie să deprindă cunoașterea nu de la pedagogi pedanți cu haine lungi, ci de la derviși, de la vraci, țigani și vrăjitoare, care invocă spiritele și captează razele corpurilor celeste în roua dimineții; despre aceștia se spune că au vindecat boli incurabile, au redat vederea nevăzătorilor, i-au curățat pe leproși și chiar au înviat morți.” Crezând, în schimb, ca boala ataca din afara, el a creat remedii minerale cu care a crezut ca trupul se putea autoapara. A identificat caracteristicile a numeroase boli, cum ar fi gusa si sifilisul, si a utilizat ingrediente cum ar fi compusi de sulf si mercur pentru a le contracara. Multe din aceste leacuri erau bazate pe the credinta ca un anumit lucru se repara/vindeca cu ajutorul altui lucru de aceeași natura si in acest sens a reprezentat un precursor al homeopatiei. Desi scrierile lui Paracelsus contineau elemente de magie, revolta sa impotriva invataturilor medicale antice a eliberat gandirea medicala, permitandu-i sa urmeze o ruta mai stiintifica.

Philippus a cautat cauza modificarilor patologice in entitati, pe care le-a impartit in „ens astrorum” (influenta cosmice ce difereau cu climatul si tara), „ens veneni” (materii toxice originare din alimente), cauza a bolilor contagioase, „ens naturale et spirituale” (defecte fizice sau psihice), si „ens deale” (o boala trimisa de Providenta). Bolile cunoscute ca tartrice, in special gusa si litiaza, sunt cauzate de depunerea anumitor toxine, sunt descoperite in principal de teste de urina, si se vindeca prin folosirea de alcaline. Ca si urmasii lui Hipocrate, el observarea naturii si ghidari dietetice, dar acorda o valoare prea mare experientei (empirism). In natura toate substantele au doua tipuri de influente, utile (*essentia*) si nocive (*venena*), care sunt separate prin mijloace de alchimie. Necesita recunoasterea esentelor ca atare si folosirea lor la momentul potrivit. Scopul sau a fost sa descopere un leac specific (*arcanum*) pentru fiecare boala.

Tot lui i se datorează introducerea opiumului și a mercurului în arsenalul medicinei. Dizolvând opiumul în alcool, Paracelsus a obținut laudanumul, care a rămas timp de secole cel mai eficient analgezic. El a tratat prima oară cu succes sifilisul, administrând mercur în doze foarte mici și a vindecat cazuri de ciumă. Acesta susținea că nu există substanțe toxice în natură, ci că toxicitatea acestora este stabilită de cantitatea în care sunt administrate (un principiu de bază al homeopatiei). În ceea ce privește tratamentul plăgilor, a renunțat la tratamentul utilizat de medicina vremii sale, care consta în a turna ulei încins pe răni pentru a le cauteriza, sau, dacă rana era la un membru, era lăsat să ajungă în faza de cangrenă, după care membrul respectiv era amputat. Paracelsus a pornit de la principiul că o rană se vindecă singură dacă este curățată și ferită de infectare iar apoi lăsată să se usuce.

Paracelsus rămâne o figură renesantistă de mare complexitate, cercetările sale asupra alchimiei, medicinei, cosmologiei, astrologiei, precum și personalitatea sa controversată fiind încă aduse în discuție în universități și în diferite cercuri culturale din Europa secolului XXI.

OPERA

Paracelsus nu a scris prea mult. În mod obișnuit, el dicta ceea ce dorea să-i învețe pe discipolii săi și astfel cea mai mare parte a lucrărilor lui a ajuns în posesia acestora; numai câteva au fost publicate în timpul vieții sale. Cărțile tipărite, în număr de șapte, au alcătuit *De Grandibus et Compositionibus Receptorum et Naturalium*, Basel, 1526, și *Chirurgia Magna*, apărută la Ulm în 1536. Celelalte scrieri au devenit cunoscute publicului numai după moartea sa. J. Huser a adunat și examinat critic toate scrierile autografe ale lui Paracelsus și

manuscrisele originale ale discipolilor săi și le-a publicat la Colonia, într-o ediție generală, între anii 1589 și 1590. Dintre cele 106 lucrări cuprinse în aceasta ediție, menționez:

I. Lucrări de medicină

Liber Paramirum (Cartea Paramirum)

Liber de Generatione Hominis (Carte despre facerea omului).

Liber Paragranum.

De viribus membrorum (Despre puterile organice).

De primis tribus essentiis (Despre primele trei elemente).

De Morbis ex Tartaro oriundis (Despre bolile aduse de tătari).

De Sanitate et Aegritudine (Sănătate și boala).

De renovatione (Refacerea).

De Vita longa (Viața lungă)

II. Lucrări de alchimie

De Tinctura Physica (Tinctura curativă).

Thesaurus Alchemistarum (Comorile alchimiei).

De Cementis (Lianți).

Das Manuale de Lapide Philosophorum (Manual de piatră filozofală).

Ratio extrahendi ex omnibus metallis Mercurium, Sulphur, et Cromum (Cum se extrag mercurul, sulful și cromul din toate metalele).

III. Lucrări cu tematică diversă

Liber Principiorum (Cărțile începuturilor - *MS. lui Montanus*).

De Thermis (Izvoare de ape minerale - *MS. lui Aporinus*).

De gradibus et compositionibus (Clasificări și compoziții - *MS. lui Montanus*).

Scholia in libros de gradibus (Comentarii asupra clasificărilor - *MS. lui Montanus*).

IV. Lucrări despre științe ale naturii și filozofie

Philosophia de generatione hominis (Despre apariția omului).

De meteoris (Meteoriți).

De generatio metallorum (Apariția metalelor).

V. Lucrări de magie

De divinibus operibus et secretis naturae (Operele divine și secretele Naturii).

De sagis aerumque operibus (Vrăjitorii, vracii, și meșteșugul lor).

De Daemonicis et Obsessis (Demoni și obsesii).

De somniis (Vise).

De Homunculis et Monstris (Homunculi și monștri).

De Philosophia occulta (Filozofia ocultă - *MS. Montanus*).

Philosophia Paracelsi (Filozofia lui Paracelsus).

CITATE

„Am fost născuți în această lume pentru a deveni îngeri, nu diavoli. De aceea, urmărește întotdeauna scopul pentru care Dumnezeu te-a creat.”

„Dacă ți-a fost hărăzit un talent, manifestă-l liber și cu bucurie, ca soarele: dăruiește tuturor din splendoare ta.”

„Avem Înțelepciunea Divină în corpul nostru fizic muritor. De aceea, orice vatămă corpul, ruinează în același timp Casa Celui Etern.”

„N-ar trebui să considerăm pe nimeni prost, câtă vreme noi nu știm cine suntem de fapt.”

„Nimic nu este atât de ascuns încât să nu poată fi revelat prin fructele sale.”

„Cine altul este dușmanul Naturii, dacă nu cel care se consideră mai inteligent ca Ea, deși Natura este cea mai bună școală pentru noi?”

„În noi se află Lumina Naturii, și această Lumină este Dumnezeu.”

„Dumnezeu, Tatăl nostru, ne-a dat viața și arta vindecării pentru a o proteja și a o menține.”

„Cel mai eficient medicament este iubirea.”

„Arta medicinei își are rădăcinile în inimă. Dacă inima ta e nesinceră, atunci și doctorul din tine este nesincer. Dacă inima ta e sinceră, tot așa va fi și doctorul tău din interior.”

„Cel care îl vede pe Dumnezeu în lucrările Sale și crede în El văzându-le, acela este cu adevărat bogat.”

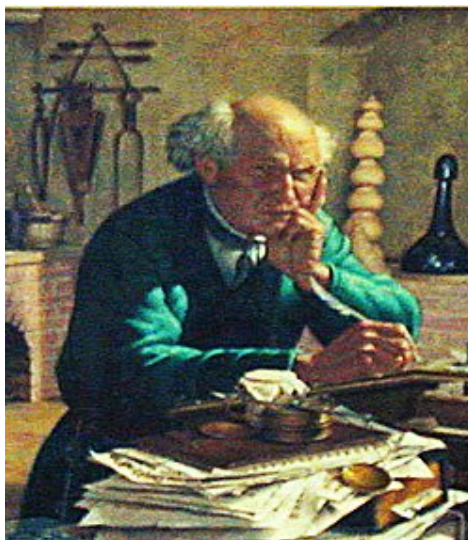
„Practică umilința mai întâi față de oameni și abia apoi față de Dumnezeu. Cel care disprețuiește oamenii nu îl respectă nici pe Dumnezeu.”

„Omul trăiește în timp, iar Dumnezeu – în Eternitate. De aceea legile Lui sunt eterne, iar ale oamenilor sunt trecătoare.”

„Ceea ce am dori să avem după moarte, trebuie să dobândim cât suntem în viață, de exemplu – sfințenia, iluminarea. Aici pe pământ începe Împărăția lui Dumnezeu.”

„Un bun conducător ar trebui să urmeze în toate acțiunile sale numai sfatul lui Dumnezeu.”

Fasciculus Prognosticatorum Astrologicarum (Predictii astrologice).

Bibliografie:

- ✚ Enciclopedia Encarta 2006
- ✚ <http://www.zf.ro/ziarul-de-duminica/secretele-doctorului-paracelsus-7098529>
- ✚ <http://www.newadvent.org/cathen/11468a.htm>
- ✚ <http://ro.wikipedia.org/wiki/Paracelsus>
- ✚ <http://www.anticariat-esoteric.ro/html/paracelsus.html>
- ✚ <http://autori.citatepedia.ro/de.php?a=Paracelsus>